

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
مدیریت توسعه فناوری سلامت

معرفی

دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه

و

راهنمای ثبت اختراعات

اهواز- شهردانشگاهی- دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

معاونت تحقیقات و فناوری- دفتر مالکیت فکری و نوآوری

تلفن: ۳۳۱۱۳۸۳۳ - ۰۶۱

آدرس پورتال: <http://patent.ajums.ac.ir>

پست الکترونیک: patent@ajums.ac.ir

فهرست مطالب

معرفی دفتر	
رئوس اهداف و وظایف دفتر	
مفاهیم و تعاریف مرتبط با مالکیت فکری	
شرایط لازم برای قابلیت ثبت اختراع	
موارد غیر قابل ثبت به عنوان اختراع	
اختیارات دارنده پتنت	
ضرورت نظام پتنت	
حق تقدم	
ثبت اختراع در داخل کشور	
روند داوری و ارزیابی اختراعات داخلی توسط دانشگاه	
روند ثبت خارجی اختراع و استفاده از حمایت های مالی	
ضمائم مورد نیاز ثبت یک پرونده اختراع	

- معرفی دفتر

دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در سال ۱۳۹۲ باهدف حمایت از دارایی های فکری اشخاص حقیقی و حقوقی (دانشگاه) و ارتباط علمی (ارزیابی تقاضاهای ثبت اختراع) با اداره ثبت اختراع کشور تاسیس شده است. این دفتر از ابتدای سال ۱۳۹۳ با مجوز اداره ثبت اختراع سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به عنوان مرجع استعلام انتخاب گردیده است و صلاحیت ارزیابی اختراعات را دارد.

- رؤس اهداف و وظایف دفتر

۱. بررسی و مشاوره تقاضاهای ثبت اختراع، همکاری با اداره ثبت اختراع در داوری و ارزیابی اظهارنامه های ثبت اختراع
۲. مشاوره و اطلاع رسانی به صورت اینترنتی (پورتال دفتر <https://patent.ajums.ac.ir>) و حضوری (کارشناس دفتر)
۳. نیاز سنجی و پیگیری برگزاری سمینارها و کارگاه های آموزشی در خصوص مالکیت فکری و ثبت اختراع
۵. حمایت مالی و معنوی از مخترعین و نوآوران دانشگاه در زمینه ی ثبت اختراع
۶. بررسی و مشاوره و اقدام جهت دریافت تاییدیه علمی اختراعات و ثبت ژن اعضای هیات علمی از وزارت
۷. همکاری با مخترعین دانشگاهی جهت ثبت خارجی اختراع

- مفاهیم و تعاریف مرتبط با مالکیت فکری

* **مخترع:** کسی است که برای اولین بار تجسم مادی محصول یا فرایندی را عینیت بخشیده و به ثبت رسانده است. به این ترتیب مخترع به شخصی اطلاق می گردد که به طور مستقل و اصیل سهمی در ایجاد اختراع و یا حداقل یکی از ادعاهای اختراع داشته باشد.

* **اختراع (Invention):** اختراع نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار فرآیند یا فرآورده ای خاص را ارائه می کند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آنها حل می نماید.

* **گواهینامه اختراع (Patent):** عبارت از سندی است که برای یک دوره زمانی محدود (معمولاً ۲۰ ساله) به مالک اختراع اعطاء می گردد و البته در کشور یا کشورهایی معتبر است که این اختراع در آنها به ثبت رسیده باشد. دارنده گواهینامه اختراع، از حق انحصاری جهت تولید، فروش، استفاده و یا واگذاری نتیجه اختراع خود یا صدور اجازه استفاده از اختراع برخوردار می باشد. پس از انقضای مدت زمان اعتبار گواهینامه اختراع، عموم می توانند از نتایج آن به صورت رایگان استفاده نمایند. پتنت مجوز تولید محصول اختراعی نیست، بلکه دیگران را از تولید آن باز می دارد.

و

شرایط لازم برای قابلیت ثبت اختراع

۱- **جدید بودن (Novelty):** یک ابداع وقتی نو و جدید محسوب می شود که پیشتر افشا نشده یا بخشی از سابقه افشای قبلی نباشد. به عبارت دیگر، دانش فنی مربوط به فن یا صنعت قبلی در دنیا قبل از اولین تاریخ تسلیم تقاضانامه به طریقی در دسترس عموم قرار نگرفته باشد. در غیر این صورت ثبت نخواهد شد. لازم بذکر است در صورتی که اطلاعات اختراع قبلاً توسط خود مخترع / مخترعان انتشار یافته باشد، حداکثر تا شش ماه از تاریخ انتشار، فرصت ثبت آن را خواهند داشت در غیر این صورت همین انتشار پیش از ثبت، موجب رد اختراع خواهد شد.

۲- **کاربرد صنعتی داشتن (Industrial Applicability):** بدین معنی که بتوان آن را در رشته ای از صنعت یا تجارت به مفهوم گسترده و غیر انحصاری، که شامل صنایع دستی، کشاورزی، ماهیگیری و خدمات نیز می شود، بکار برد. لذا لزومی ندارد که حتماً قابلیت تجاری سازی و تولید انبوه را داشته باشد.

۳- **گام ابتکاری (Inventive Step):** با در نظر گرفتن سابقه افشای قبلی اختراع، ابداع مورد نظر برای شخصی که در فن و صنعت مربوط دارای مهارت (عادی) است، بدیهی (معلوم و آشکار) نباشد. بدیهی نبودن ابداع در واقع قیدی جهت تاکید بر نوآورانه و خلاقانه بودن آن است. به بیان ساده تر، اختراعی دارای گام ابتکاری است که بتواند مشکلی از صنعت حل نماید. لذا صرفاً با تغییر ابعاد و تغییر رنگ، اختراع جدید بدست نمی آید.

۴- **افشای اختراع:** بایستی تمامی محتوای فنی و تکنیکی اختراع بطور کامل بیان شود. افشای اختراع بدین منظور است که اختراع به یک کارشناس با دو سال سابقه کاری داده شود، بتواند آن را پیاده سازی کند. نه اینکه اطلاعات اصلی در آن مخفی مانده باشد.

موارد غیر قابل ثبت به عنوان اختراع

- کشفیات (مواردی که از قبل در طبیعت موجود است)
- نظریه‌های علمی
- روش‌های ریاضی
- قواعد و روش‌ها (مثل روش انجام تجارت، فعالیت ذهنی، بازی و ...)
- نرم‌افزار رایانه‌ای فاقد اثر فنی (مثل نرم‌افزارهای مدیریتی)
- روش تشخیص یا معالجه بیماری در انسان یا دام (این بند شامل فرآورده‌های منطبق با تعریف اختراع و مورد استفاده در روشهای مزبور نمی‌شود)
- گونه‌های گیاهی یا جانوری یا روش ایجاد آنها
- اختراعی که استفاده تجاری آن مخل نظم عمومی یا اخلاق حسنه باشد.

اختیارات دارنده پتنت

دارنده پتنت حق دارد تصمیم بگیرد چه کسی می‌تواند در طول مدت حمایت، از اختراع وی بهره‌برداری نماید. وی می‌تواند با عقد قرارداد، اجازه یا لیسانس استفاده از اختراع را به فرد دیگر واگذار کند. دارنده پتنت همچنین می‌تواند حق اختراع خود را بطور کامل به دیگری بفروشد که خریدار، دارنده جدید آن اختراع شناخته خواهد شد. با انقضای دوره زمانی پتنت (حداکثر ۲۰ سال از زمان ثبت اظهارنامه)، حمایت از اختراع پایان گرفته و استفاده از آن در اختیار عموم خواهد بود. یعنی دارنده پتنت دیگر حقوق اختراع خود را دارا نبوده و هر شخصی می‌تواند از آن بهره‌برداری تجاری کند.

ضرورت نظام پتنت

نظام ثبت اختراع با شناسایی افراد خلاق و فراهم ساختن امکان بهره‌برداری مادی از اختراعات بازپسند، شرایط را برای تشویق آنان فراهم می‌سازد. این تشویق‌ها فرهنگ نوآوری را توسعه داده که خود ارتقاء مستمر کیفیت زندگی بشر را باعث می‌شود.

حق تقدم (Priority)

حق تقدم، حق اولویتی است که به موجب معاهده پاریس، که اکثر کشورها از جمله ایران عضو آن می‌باشند، به اتباع کشورهای عضو این معاهده اعطا گردیده است. به موجب این حق، چنانچه فردی اظهارنامه ثبت اختراع خویش را در یکی از کشورهای عضو معاهده پاریس و از جمله کشور متبوع خود ارائه نموده باشد، ظرف مهلت ۱۲ ماه از تاریخ ثبت اظهارنامه، می‌تواند در دیگر کشورهای عضو نیز تقاضای ثبت اختراع خویش را مطرح کند و در این مدت نسبت به دیگر افراد دارای حق اولویت می‌باشد. به این معنا که دیگر افراد نمی‌توانند ظرف مهلت مذکور اختراع وی را به نام خود در سایر کشورها به ثبت برسانند، البته چنانچه وی تقاضای ثبت اختراع را ظرف مهلت ۱۲ ماهه در کشورهای مورد نظرش ثبت کند. لذا چنانچه مخترع متقاضی ثبت اختراع خویش در سطح بین‌المللی باشد، باید ظرف مهلت یکساله از تاریخ ثبت اظهارنامه داخلی، نسبت به ثبت خارجی آن اقدام نماید.

ثبت اختراع در داخل کشور

در این بخش ابتدا مراحل و فرآیند ثبت اختراع داخلی و سپس روند داوری اختراعات ارجاع شده از اداره ثبت اختراعات بیان شده است.

– مراحل و فرایند گام به گام ثبت اختراع

- ۱- آماده سازی مدارک ثبت اختراع (مطابق ماده ۶ آیین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات ایران) : ادعانامه یا ادعاهای اختراع، توصیف اختراع، خلاصه ای از توصیف اختراع، عکس، نقشه ها (در صورت لزوم)، مدارک مثبت هویت متقاضی و مخترع / مخترعان (کپی شناسنامه و کارت ملی)، مدارک نماینده قانونی دانشگاه (در صورتی که دانشگاه در مالکیت فکری اختراع سهیم باشد).
- ۲- ثبت نام و تکمیل اظهارنامه از طریق سامانه ثبت اختراع به نشانی <http://ipm.ssaa.ir> و سپس آپلود اطلاعات خواسته شده در سامانه
- ۳- واریز هزینه قانونی برای تشکیل پرونده
- ۴- پیگیری ثبت اختراع از طریق سامانه و رفع اخطارهای احتمالی (دریافت شماره تشکیل پرونده)
- ۵- پیگیری داوری اختراع از یکی از مراجع داوری (انتخاب مرجع استعلام با اداره ثبت اختراع کشور می‌باشد)
- ۶- پیگیری ادامه فرایند ثبت اختراع از کارتابل مختراعین در سامانه اداره ثبت اختراع کشور
- ۷- دریافت گواهی ثبت اختراع از کارتابل مختراعین در سامانه اداره ثبت اختراع کشور

تبصره : یکی از دلایل اصلی مردود شدن اختراع نداشتن شرط تازگی است. افشای پیش از موعد توسط خود مخترع در قالب پایان نامه، مقاله و ارائه کنفرانس و یا وجود پتنت یا مقاله مشابه است که توسط دیگران منتشر شده است.

۸- در صورت رد اختراع، مخترع حق دفاع از اظهارنامه خود را در کارتابل اداره ثبت اختراع کشور دارد.

۴-۶ حمایت‌ها و تشویق‌های دانشگاه در قبال ثبت اختراع داخلی

- ۱- هزینه حق شارژ سالانه (صرفاً ۵ سال اول ثبت) و نیز سایر هزینه‌ها از جمله تشکیل پرونده، انتشار آگهی و غیره به طور کامل توسط دانشگاه پرداخت می‌شود.
- ۲- در دعوای حقوقی مرتبط با اختراعات ثبت شده دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، کل هزینه‌های دادرسی اختراع توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.
- ۳- اختراعات اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارمندان زیر مجموعه دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز که توسط اداره ثبت اختراعات به مراجع دیگر (به غیر از دانشگاه) ارجاع داده شود و مورد تایید آن مرجع واقع شود، هزینه داوری پس از ارائه رسید بانکی، توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.
- ۴- به استناد مصوبه هیأت رئیسه دانشگاه در راستای تشویق و حمایت از مخترعین دانشگاه در جهت تجاری سازی اختراعات، به مخترعین جهت اختراع داخلی ثبت شده مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال، متناسب با اقدام در جهت تجاری سازی با نظر کمیته مالکیت فکری دانشگاه، حق التحریر پرداخت می‌گردد.
- مراحل ثبت اختراع در خارج از کشور

هدف از ثبت اختراع خارجی امکان تجاری سازی و فروش اختراع در خارج از کشور (کشور هدف) می باشد. از آن جهت که ثبت اختراع خارجی یکی از شاخص‌های توسعه فناوری در کشورها می باشد، معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری از طریق کانون مدیریت دارایی‌های فکری در جهت بررسی و ثبت اختراع خارجی اقدام می نماید. روند ثبت اختراع خارجی اختراع به شرح زیر است:

۷-۱ روند ثبت اختراع و استفاده از حمایت های مالی

۱. مراجعه به دفتر ثبت اختراع دانشگاه (ساختمان معاونت تحقیقات و فناوری، دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه، ۰۶۱۳۳۱۱۳۸۳۳) و یا پورتال دفتر ثبت اختراع به نشانی <https://patent.ajums.ac.ir>
۲. ثبت نام و ارائه اختراع در سامانه خدمت به نشانی <https://khdmat.isti.ir>
۳. پیگیری روند بررسی کانون مدیریت دارایی های فکری از طریق سامانه خدمت

۷-۲ حمایتها و تشویق‌های دانشگاه از ثبت اختراع خارجی

۱. کانون مدیریت دارایی‌های فکری ذیل معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، ضمن بررسی و اقدام در جهت ثبت اختراعات حمایت ۹۰ درصدی از هزینه‌های ثبت اختراع خارجی را انجام می‌دهد و ۱۰ درصد مابقی هزینه‌های ثبت اختراع خارجی در صورت تایید، توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.
۲. به استناد مصوبه هیأت رئیسه دانشگاه به اختراعات خارجی ثبت شده تا سقف ۱ میلیارد ریال متناسب با اقدام مخترعین در جهت تجاری سازی با نظر کمیته مالکیت فکری دانشگاه حق التحریر پرداخت می‌گردد.

ضمائم مورد نیاز ثبت یک پرونده اختراع

-عنوان اختراع

باید کوتاه و جامع بوده به نحوی که بیانگر اصل موضوع ابداع شده باشد به طوری که تکنیک و ماهیت کار شما را به طور صریح معرفی کند و مشتمل بر کلماتی مثل «بهتر» «جدید» «نو» و... نبوده و ترجیحاً بین ۳ تا ۱۰ کلمه باشد. عنوان اختراع باید به گونه ای مطرح شود که نکته نوآورانه و فن نوآورانه را داشته باشد.

-خلاصه اختراع

ماده ۱۳ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ درخصوص نحوه تنظیم خلاصه اختراع مقرر می دارد: شامل بیان کلیتی از طرح مسئله و فرآیندهای انجام گرفته برای خلق اثر می باشد.

زمینه فنی اختراع: باید گویای شاخص‌های از علم باشد که اثر در آن شکوفا شده است تا در جستجوی سوابق اختراع ادعایی مورد استفاده قرار گیرد.

خلاصه توصیف فقط برای بیان اطلاعات اختراع به کار می‌رود و نمی‌تواند مبنای تفسیر برای تعیین حدود ادعا باشد. در خلاصه اختراع نکات زیر باید در نظر گرفته شود: ۱- با عنوان اختراع شروع شود و مشتمل بر ۷۰ تا ۲۰۰ کلمه باشد؛ ۲- مشکل فنی، اساس راه حل ارائه شده برای آن و کاربرد یا کاربردهای اصلی اختراع را اجمالاً روشن نماید؛ ۳- در صورت لزوم مشتمل بر فرمول‌های شیمیایی یا معادلات ریاضی باشد تا بر اساس آنها ویژگی‌های اختراع به بهترین شکل بیان شود؛ ۴- در صورتی که برای توضیح اختراع ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از توضیح خلاصه هر قسمت باید نشانه‌های ارجاع دهنده به هر یک از نقشه‌ها در داخل پرانتز ذکر گردد؛ ۵- عدم بیان ارزش و مزایای اختراع پیش زمینه اختراع: شرح وضعیت دانش پیشین و سابقه پیشرفت‌هایی که در رابطه با اختراع ادعایی وجود دارد، به نحوی که برای درک و بررسی جدید بودن اختراع کفایت کند. مزایا و محاسن اختراع ادعایی جدید نسبت به اختراعات پیشین باید به صورت واضح و دقیق بیان گردد، به نحوی که ویژگی جدید بودن اختراع و تأثیر فنی آن را روشن سازد.

-شرح و توصیف اختراع

در این بخش باید اثر خلق شده به طور کامل چه از نظر علمی (بیان علمی مسئله) و چه از نظر خلق اختراع شرح داده شود. ذکر صریح کاربرد صنعتی اختراع و همچنین هدف اختراع ضروری است. در صورتی که هدف از اختراع حل یک مشکل فنی است، لازم است ارائه راه حل برای مشکل فنی موجود همراه با شرح دقیق و کافی و یکپارچه اختراع داده شود. توضیح اشکال، نقشه‌ها، نمودارها در صورت وجود باید به نحوی باشد که یک متخصص در آن زمینه بتواند اختراع را درک و ارتباط اجزاء آن را دریابد. ارجاع به شماره‌هایی که برای بیان ویژگی‌های اختراع در نقشه آمده است الزامی است. هدف از تهیه این شکل‌ها، جدول‌ها و نمودارها این است که شرح فنی اختراع یا توصیف اختراع بیشتر قابل فهم باشد. همچنین ارائه پیشنهاد برای بهبود و تکمیل اختراع در آینده و نتیجه گیری به لحاظ بیان تأثیر اقتصادی اختراع در جوامع مختلف مفید خواهد بود.

ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ درخصوص نحوه تنظیم توصیف اختراع مقرر می دارد: توصیف اختراع باید صریح و همراه با جزئیات کامل و مشتمل بر نکات زیر باشد:

الف- عنوان اختراع باید به گونه ای مطرح شود که نکته نوآورانه و فن نوآورانه را داشته باشد.

در پیاده سازی و تنظیم توصیف که باید کوتاه و جامع بوده به نحوی که بیانگر اصل موضوع ابداع شده باشد به طوری که تکنیک و ماهیت کار شما را به طور صریح معرفی می‌کند و مشتمل بر کلماتی مثل «بهتر» «جدید» «نو» و... نبوده و ترجیحاً بین ۳ تا ۱۰ کلمه باشد. همچنین می بایست عنوان لاتین اختراع در این قسمت نیز ذکر گردد.

ب- زمینه فنی اختراع مربوط

اختراعات اعم از اینکه مربوط به فرآیند یا فرآورده باشد نوآوری تکنیکی و زمینه فنی آن ممکن است یکی از شاخه‌های علم مانند مکانیک، الکترونیک، شیمی، متالوژی، برق، سلاح‌ها، فیزیک، بیوتکنولوژی، مواد زیستی، شیمی آلی، فناوری اطلاعات کشاورزی و ... باشند که مخترع باید در ابتدا زمینه فنی اختراع مربوط را بیان نماید.

ج- مشکل فنی و بیان اهداف اختراع

بطور کلی اختراع به معنی ارائه راه حل نوآورانه برای حل یک مشکل فنی در صنعت است که در قالب فرآیند یا فرآورده متجلی می شود و متقاضی در وهله اول باید بیان نماید که پس از تفکر و تدبیر به یک مشکل فنی در رشته ای از صنعت پی برده و برای حل آن مشکل فنی راه حل نوآورانه‌ای ارائه نموده تا به ذهن مخاطب و کارشناس بررسی کننده اختراع این موضوع کلید بخورد که اختراع محقق شده است و موضوع ادعایی در صورت تحقق سایر شرایط می تواند اختراع محسوب شود فلذا متقاضی باید ابتدا مشکل فنی موجود در صنعت و اهداف خود از اختراع مورد نظر را بیان کند تا قابلیت اختراعی بودن موضوع محقق شود.

د- شرح وضعیت دانش فنی پیشین

بطور کلی مخترع شخصی است که از دانش‌های مختلفی که در جامعه وارد حوزه قلمرو عمومی مالکیت شده است استفاده نموده و با این دانش پایه زمینه ایجاد و خلق اختراعات و فناوری‌های نو را فراهم می آورد بدین ترتیب متقاضی باید دانش فنی پیشین و سابقه پیشرفت‌هایی که در رابطه با اختراع ادعایی وجود دارد را بیان نماید به نحوی که برای درک و جدید بودن اختراع کفایت کند پرواضح است که بیان عملکردهای مختلف دانش فنی پیشین و ارزیابی و سنجش آن می تواند به نوعی مبین و روشنگر دانش گذشته باشد و با بررسی دانش موجود به نوآر بودن اختراع پی برد و بطور کلی بیان دانش فنی پیشین برای احراز گام ابتکاری الزامی است و گستره دانش فنی پیشین شامل اطلاعات عمومی و اسناد مکتوب و غیرمکتوب به زبانهای مختلف می تواند باشد. متقاضی برای دستیابی به دانش پیشین می تواند در سایت‌های مربوطه جستجو نموده و یا در سایت روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (لینک راهنمای جستجو در صفحه اول سایت موجود می باشد) (به سابقه‌یابی تکنیک خود در اختراعات ثبت شده و همچنین برای سابقه یابی در سطح بین المللی لازم است تکنیک کاری یا کلمات کلیدی در خصوص ادعای خود را به انگلیسی در <http://www.google.com/patents> جستجو کرده و سوابق ثبتی در سطح بین‌المللی را پیدا کرده و بررسی‌های به عمل آمده را در این قسمت ذکر نمائید.

1. <http://patentscope.wipo.int/search/en/structuredSearch.jsf>

2- <http://www.uspto.gov/patents/process/search/>

3- <http://worldwide.espacenet.com/>

4- <http://www.epo.org/searching.html>.

ه- ارائه راه حل برای مشکل فنی موجود همراه با شرح دقیق و کافی و یکپارچه اختراع

در توصیف اختراع مخترع باید به طور روشن و گویا دانش موجود خود را افشا نماید و به گونه‌ای دانش موجود خود را تشریح کند که هر کس دارای مهارت فنی عادی، بدون ابتکار خاصی، قادر باشد با بازخوانی شرح موجود اختراع مورد نظر را بسازد و این شرح اختراع باید دقیق و کافی و بطور یکپارچه بیان شود تا افشا کافی و مؤثر و شرط ساخت اختراع (ENABLING) به طور کامل محقق شود و بیان دانش موجود واریه راه حل برای مشکل فنی موجود باید بطور مؤثر و کافی تشریح و توصیف شود.

و- توضیح اشکال، نقشه ها، نمودارها در صورت وجود

به نحوی که یک متخصص در آن زمینه بتواند اختراع را درک و ارتباط اجزای آن را دریابد ارجاع به شماره‌هایی که برای بیان ویژگی‌های اختراع در نقشه آمده است الزامی است.

برای درک بهتر اختراع در صورتیکه، اشکال یا نقشه یا نمودارهایی لازم باشد متقاضی باید آنرا بنحوی که یک متخصص در آن زمینه قادر باشد آنرا دریافت ترسیم و تنظیم نماید و تعبیه این بند نیز به نوعی در راستای افشای کامل و مؤثر اختراع است. لازم به ذکر است نقشه‌ها و نمودار باید توسط نرم افزارهای مربوطه ترسیم شوند و فایل آن‌ها به صورت pdf یا word یا Image ارائه گردد. به عنوان مثال نقشه های مدار با نرم افزار Protel و یا PCB ارائه گردد.

اگر موضوع مورد ادعای اختراع دستگاه یا یک وسیله باشد نقشه می بایست جزئیات فنی آن را به صورت خلاصه و بصری نمایش دهد، لذا می توانید از نرم افزارهای نقشه کشی صنعتی همانند AutoCAD و 3DMax یا spss استفاده نمایید.

اگر موضوع مورد ادعای اختراع یک فرآیند یا الگوریتم صنعتی باشد مراحل فرآیند را به صورت بلوک دیاگرام به عنوان نقشه ارائه دهید و همچنین اگر موضوع مورد ادعای اختراع سنتز شیمیایی باشد فرمولاسیون (ترکیبات با ذکر نسبت مواد ترکیبی) را به عنوان نقشه ارائه دهید.

ز- بیان واضح و دقیق مزایای اختراع

از مقایسه دانش فنی و راه حل‌های پیشین برای حل مشکل فنی با دانش و راه حل‌های ابداعی موجود مزایای اختراع قابل استخراج و فهم خواهد بود و بیان مزایای اختراع و تشریح آن سرمایه گذاران و تولیدکنندگان و صنعتگران را فرصت خواهد داد تا تکنولوژی مورد ادعا را ارزیابی نموده، و درصد توفیق آن در بازار کسب و کار را بیشتر درک نمایند.

ح- توضیح حداقل یک روش اجرایی برای به کارگیری اختراع

در برخی از قوانین ملی کشورها علاوه بر بیان و توصیف کامل اختراع برای افشای مؤثر اختراع متقاضی باید بهترین روش اجرایی اختراع را نیز توصیف نماید و در آئین‌نامه به جای بهترین روش اجرایی عبارت حداقل یک روش اجرایی برای بکارگیری اختراع بکار رفته است که متقاضی باید آنرا توضیح دهد.

ت- ذکر صریح کاربرد صنعتی اختراع در صورتی که ماهیت اختراع گویای این امر نباشد

کاربرد یا کاربردهای صنعتی اختراع در صورتی که ماهیت اختراع گویای این امر نباشد باید ذکر شود و در صورت عدم ذکر صریح کاربرد صنعتی در این قسمت و عدم کفایت و گویا بودن این امر در اختراع می تواند زمینه استفاده یا سوءاستفاده از این حق رادرآینده برای افرادسودجو و رقبا فراهم آورد.

-ادعاهای اختراع

ماده 11 آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب 1386 درخصوص نحوه تنظیم ادعانامه اختراع مقرر می دارد:

ادعای اختراع باید عناصر اختراعی را که حمایت از آن درخواست شده است؛ در چارچوب مشخصه‌های فنی تعیین نماید. هر اختراع می تواند مشتمل بر یک یا چند ادعا باشد. ادعا ممکن است ناظر بر فرآورده، فرآیند، فرآیند دستیابی به یک فرآورده و یا ترکیبی از فرآیند و فرآورده باشد، مشروط بر اینکه راجع به یک مفهوم اختراعی باشد. ادعاها باید صریح و روشن بوده و دارای شرایط زیر باشند: ۱- معقول بودن تعداد آنها با توجه به ماهیت اختراع و شماره‌گذاری ترتیبی آنها در صورت تعدد؛ ۲- از اطلاعات افشا شده در توصیف اختراع فراتر نرود و به طور کامل در توصیف اثبات و مدلل شده باشد؛ ۳- ویژگی‌های فنی قابل حمایت را با استفاده از جملات مثبت بیان نماید؛ ۴- جز در موارد غیر قابل اجتناب، از ارجاع به نقشه ها یا توصیف امتناع گردد و تا حد ممکن از به کار بردن عباراتی مانند «همان طور که در توصیف آمد یا «همان طور که در نقشه ها نشان داده شده» خودداری شود. ۵- در صورتی که برای فهم ادعا ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از بیان ادعا شماره صفحه نقشه و علامت مشخص کننده آن در داخل پرانتز ذکر گردد؛

اختراع معمولاً به دو صورت ۱. روش و فرآیندها و ۲. سیستم‌ها و دستگاه‌ها می‌باشد. در مورد اول که اغلب به صورت فرایندهای شیمیایی و سنتزهای آزمایشگاهی که به تولید یک محصول منجر می‌شود مراحل فرایندهای آزمایشگاهی (از ماده اولیه تا تولید محصول) با ذکر تک تک مراحل بیان شود و در مورد دوم که سیستم‌ها یا دستگاه‌هایی که از اجزای مکانیکی یا الکترونیکی تشکیل شده است اجزای ساخت سپس تکنیک اصلی به کاررفته در ساخت سیستم مخصوصاً تکنیک قطعه جدید آن قسمت در چهارچوب مشخصه فنی با جملات قابل اثبات بیان شود. در ادعای اختراع مزایای اختراع جدا خودداری فرمایید.

–نقشه‌ها

ماده 15 آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب 1386 در خصوص نحوه تنظیم نقشه اختراع مقرر می‌دارد: در ترسیم نقشه‌ها باید نکات زیر رعایت شوند: ۱- در یک روی صفحه کاغذ در قطع A4، با خطوط پر رنگ و یکدست مشکی و غیر رنگی کشیده شده و ترجیحاً در رسم آنها از ابزارهای فنی نقشه کشی یا نرم افزار مناسب استفاده شود و حداکثر حاشیه اوراق به ترتیب از بالا ۵/۲، از چپ ۵/۱، از راست ۵/۲ و از پایین ۱ سانتیمتر باشد؛ ۲- وضوح و شفافیت نقشه‌ها به نحوی باشد که امکان تصویر برداری آن میسر شود؛ ۳- تمام عناصر نقشه یا نمودار دارای مقیاس یکسان باشد، مگر آنکه برای فهم اختراع برجسته نمودن بخش خاصی از نقشه یا نمودار ضروری باشد؛ ۴- تا حد امکان به صورت عمودی در صفحه قرار گیرد؛ ۵- اعداد، حروف و نشانه‌ها به طور روشن ذکر شده و خوانا باشند؛ ۶- هیچ توضیحی نباید روی نقشه‌ها وجود داشته باشد مگر در مورد جداول و نمودارها؛ چنانچه کار شما یک فرآیند می‌باشد بلوک دیاگرام کار خود را ترسیم نمایید. توجه داشته باشید فایل نهایی را به صورت Image و یا pdf ارسال نمایید.

اگر موضوع مورد ادعای اختراع یک فرآیند یا الگوریتم صنعتی باشد مراحل فرآیند را به صورت بلوک دیاگرام به عنوان نقشه ارائه دهید و همچنین اگر موضوع مورد ادعای اختراع سنتز شیمیایی باشد فرمولاسیون (ترکیبات با ذکر نسبت مواد ترکیبی) را به عنوان نقشه ارائه دهید.